

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

*Hotărâre tradusă și redactată de către Direcția agent guvernamental.
Ea poate suferi modificări de formă.*

SECȚIA A DOUA

CAUZA MUHINA v. REPUBLICA MOLDOVA

(Cererea nr. 342/09)

HOTĂRÂRE

STRASBOURG

3 septembrie 2019

Prezenta hotărâre este definitivă, dar poate suferi modificări de formă.

© Această traducere îi aparține Direcției agent guvernamental din cadrul Ministerului Justiției al Republicii Moldova. Originalul se găsește în baza de date HUDOC. Orice preluare a textului se va face cu următoarea mențiune: „Traducerea acestei hotărâri a fost efectuată de către Direcția agent guvernamental din cadrul Ministerului Justiției al Republicii Moldova”.

În cauza Muhina v. Republica Moldova,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a doua), întrunită într-un Comitet compus din:

Egidijus Kūris, *Președinte,*

Valeriu Grițco,

Darian Pavli, *judecători,*

și Hasan Bakırcı, *Grefier adjunct al Secției,*

Deliberând la 2 iulie 2019 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea hotărâre, adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află o cerere (nr. 342/09) *versus* Republica Moldova, depusă la Curte în conformitate cu Articolul 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale („Convenția”) de către o cetățeană moldoveană, dna Larisa Muhina („reclamanta”), la 27 noiembrie 2008.

2. Reclamanta a fost reprezentată de dl I. Doicov, avocat în Chișinău. Guvernul Republicii Moldova („Guvernul”) a fost reprezentat de Agentul său, dl L. Apostol.

3. Reclamanta s-a plâns, în particular, că instanțele naționale au examinat o cauză inițiată împotriva ei în pofida expirării termenului de prescripție prevăzut de lege.

4. La 25 ianuarie 2011 cererea a fost comunicată Guvernului.

ÎN FAPT**I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI**

5. Reclamanta s-a născut în 1957 și locuiește la Chișinău.

6. Începând cu anul 1989 reclamanta a închiriat un apartament care aparținea statului (o locuință socială). În 1996 apartamentul ei a fost grav avariat și s-a constatat că nu mai putea fi locuibil. La o dată necunoscută ea a inițiat o acțiune în instanța de judecată împotriva autorităților statului, solicitând acordarea unei locuințe alternative, susținând că apartamentul închiriat de către aceasta era în proprietatea statului. La 25 aprilie 2000 Judecătoria Botanică a admis acțiunea și a obligat Primăria mun. Chișinău să îi acorde un alt apartament. Ea a constatat că reclamanta închiria apartamentul respectiv, care aparținea Primăriei mun. Chișinău. Cu toate acestea, hotărârea nu a fost executată timp de câțiva ani.

7. După 25 aprilie 2000 reclamanta nu a mai achitat nici o factură pentru apartament, considerând că odată ce acesta nu mai putea fi locuibil, ea nu trebuia să suporte cheltuieli în acest sens. Mai mult decât atât, ea a susținut

că majoritatea serviciilor (încălzire, apă caldă, reparație a blocului, etc.) nu mai erau furnizate.

8. La 11 ianuarie 2007 Întreprinderea Municipală de Gestionare a Fondului Locativ nr. 14 („ÎMGFL-14”) a depus o cerere de chemare în judecată împotriva reclamantei, invocând neachitarea de către aceasta a serviciilor furnizate, acumulând astfel o datorie de 9,606 lei moldovenești (MDL, echivalentul a 568 euro (EUR) la acea perioadă). Ulterior, ea a majorat suma pretinsă la 11,954 MDL după ce a descoperit că două persoane locuiau în apartament, și nu doar reclamanta.

9. Reclamanta a invocat în instanță, *inter alia*, că unele pretenții ale ÎMGFL-14 trebuiau respinse din cauza expirării termenului de prescripție de trei ani (a se vedea paragraful 17 *infra*).

10. ÎMGFL-14 a susținut că nu a omis termenul de prescripție pentru apărarea drepturilor sale în instanță, deoarece și ea fusese implicată în acțiuni inițiate în instanța de judecată de către diferiți furnizori de servicii (căldură, electricitate, apă, etc.) în 2004-2005. Aceasta însemna că ea trebuia să inițieze acțiuni împotriva persoanelor care au utilizat serviciile menționate, dar nu le-au achitat furnizorilor de servicii prin intermediul ÎMGFL-14. Conform unor hotărâri prezentate la materialele cauzei (de exemplu, cele din 22 iulie 2004, din 25 aprilie 2005 și din 23 octombrie 2006), s-a stabilit că ÎMGFL-14 fost încheiase contracte cu diverși furnizori de servicii pentru încălzire, asigurarea cu apă și electricitate a blocurilor de locuit administrate de ÎMGFL-14.

11. La 17 mai 2007 Judecătoria Buiucani a admis pretențiile inițiale ale ÎMGFL-14. Cu referire la susținerile reclamantei privind termenul de prescripție, ea a notat că:

„[Instanța] nu poate reține argumentul [reclamantei] cu privire la aplicarea termenului de prescripție, deoarece potrivit articolului 276 din Codul civil, prescripția nu începe să curgă – iar cea începută se suspendă – în cadrul unui proces dintre persoana care, în baza legii, a unei hotărâri judecătorești sau a unui act juridic, administrează bunurile altei persoane și persoana a căror bunuri sunt astfel administrate, cât timp administrarea nu a încetat și calculele definitive nu au fost finalizate și aprobate.”

12. Reclamanta a declarat apel. Cu referire la termenul de prescripție, ea a notat că instanța inferioară a aplicat o prevedere legală care nu putea fi aplicată situațiilor similare cu a ei. Ea a adăugat că instanța de fond a omis să se pronunțe cu privire la mai multe argumente invocate de ea, precum omisiunea de a-i furniza *de facto* serviciile pe care ea ar fi trebuit ulterior să le plătească.

13. La 28 noiembrie 2007 Curtea de Apel Chișinău a menținut hotărârea instanței inferioare. Curtea a constatat că reclamanta a omis să prezinte probe în susținerea afirmației că nu ar fi fost asigurată cu serviciile respective. Ea nu s-a pronunțat cu referire la problema expirării termenului de prescripție.

14. Reclamanta a depus un recurs, bazându-se pe aceleași argumente anterioare, inclusiv pe expirarea termenului de prescripție și omisiunea Curții de Apel Chișinău de a examina acest argument.

15. Printr-o decizie irevocabilă din 7 mai 2008 Curtea Supremă de Justiție a menținut hotărârile instanțelor inferioare, constatând că acestea au fost motivate corespunzător și bazate pe probele din dosar. Instanța s-a bazat pe articolul 17 din „Regulamentul cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ...” (a se vedea paragraful 18 *infra*). Ea nu a oferit răspuns argumentului reclamantei cu privire la expirarea termenului de prescripție.

16. Potrivit reclamantei, ea a solicitat recuzarea judecătorului S.M., care a făcut parte din completul de trei judecători la Curtea Supremă de Justiție atunci când a fost examinată cauza sa precedentă în 2000. Cererea ei a fost admisă și un alt judecător a examinat cauza.

II. DREPTUL INTERN ȘI PRACTICA PERTINENTĂ

17. Prevederile relevante ale Codului civil, în vigoare în perioada de referință, prevedeau următoarele:

Articolul 267

„Termenul general în interiorul căruia persoana poate să-și apere, pe calea intentării unei acțiuni în instanța de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani.

...”

Articolul 271

„Acțiunea privind apărarea dreptului încălcat se respinge în temeiul expirării termenului de prescripție extinctivă numai la cererea persoanei în a cărei favoare a curs prescripția, depusă până la încheierea dezbaterilor în fond.”

Articolul 276

„Prescripția nu începe să curgă iar cea începută se suspendă între persoana care, în temeiul legii, al unei hotărâri judecătorești sau al unui act juridic, administrează bunurile unei alte persoane și cel ale căror bunuri sunt astfel administrate, cât timp administrarea nu a încetat și socotelile nu au fost date și aprobate”.

18. Prevederile relevante ale „Regulamentului cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la/reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă”, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 191 din 19 februarie 2002 stabilesc:

“2. În sensul prezentului Regulament, noțiunile utilizate semnifică:

proprietar – persoană fizică ori juridică sau un grup de persoane care posedă, utilizează și dispun de proprietatea lor (apartament în blocul locativ, încăpere locuibilă în cămin, încăpere nelocuibilă în blocul locativ, ...) în conformitate cu prevederile legislației în vigoare;

chiriaș – persoană fizică, căreia locuința i se acordă în chirie în baza unui contract de închiriere, încheiat cu gestionarul fondului locativ pe termen limitat sau nelimitat și contra plată, în conformitate cu actele legislative în vigoare;

gestionar al fondului locativ – întreprinderea municipală de gestionare a fondului locativ [ori alte asociații sau agenți economici] la balanța ori în gestiunea cărora se află fondul locativ;

17. Plățile pentru serviciile locative, comunale și necomunale se percep de la proprietarii, chiriașii, ... apartamentelor ... conform contractelor, în baza conturilor (bonurilor) lunare respective pentru fiecare tip de serviciu, eliberat de furnizori gestionari sau prestatorii de servicii.”

19. Prin decizia Curții de Apel Economice din 25 aprilie 2005, ÎMGFL-14 a fost obligată să achite o datorie furnizorului de energie termică. Argumentul ÎMGFL-14 că o parte a datoriei nu trebuia să fie achitată prin aplicarea termenului de prescripție de trei ani a fost admis. Prin urmare, datoria sa a fost redusă de la 9.8 milioane MDL la 6.2 milioane MDL.

ÎN DREPT

I. PRETINSA ÎNCĂLCARE A ARTICOLULUI 6 § 1 DIN CONVENȚIE

20. Reclamanta s-a plâns că instanțele naționale au încălcat drepturile sale prevăzute de Articolul 6 § 1 din Convenție prin examinarea unei acțiuni inițiate împotriva ei în pofida expirării termenului de prescripție.

Pasajul relevant al Articolului 6 § 1 prevede:

„Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, ... de către o instanță ...”

A. Admisibilitatea

21. Curtea notează că plângerea nu este vădit nefondată în sensul Articolului 35 § 3 (a) din Convenție. În continuare, ea constată că plângerea nu este inadmisibilă din vreun alt motiv. Prin urmare, aceasta trebuie declarată admisibilă.

B. Fondul

22. Reclamanta a susținut că a solicitat primei instanțe să respingă unele pretenții ale ÎMGFL-14 împotriva ei ca fiind depuse cu omiterea termenului de prescripție de trei ani prevăzut la articolul 271 din Codul civil („CC”, a se vedea paragraful 17 *supra*). Ea s-a bazat pe jurisprudența Curții cu privire la examinarea unor acțiuni procedurale îndeplinite cu omiterea termenelor, în particular *Dacia S.R.L. v. Moldova* (nr. 3052/04, §§ 72-78, 18 martie 2008).

23. Guvernul a invocat că reclamanta a interpretat incorect legea. Articolul 276 CC (a se vedea paragraful 17 *supra*), pe care s-a bazat instanța de fond, prevedea expres că prescripția nu începe să curgă între persoana care

administrează bunurile unei alte persoane și cel ale căror bunuri sunt astfel administrate, cât timp administrarea nu a încetat și calculele nu au fost finalizate și aprobate. Reclamanta nu era proprietara apartamentului pe care îl închiria de la Primăria mun. Chișinău. Cea din urmă îl administra și, atâta timp cât reclamanta continua să îl închirieze de la municipalitate, relațiile acesteia cu administratorul nu puteau cădea în sfera de aplicare a termenului de prescripție.

24. Mai mult decât atât, articolul 272 alin. (6) CC prevedea o altă excepție de la termenul general de prescripție în cazul obligațiilor regresive. Aceasta se aplica unor pretenții pe care ÎMGFL-14 le avea în privința ei.

25. Curtea reiterează că Articolul 6 § 1 din Convenție obligă instanțele de judecată să-și motiveze hotărârile. În *Ruiz Torija v. Spania*, (hotărâre din 9 decembrie 1994, Seria A nr. 303-A), Curtea a constatat că eșecul instanțelor naționale de a prezenta motive pentru a nu admite o obiecție, potrivit căreia o acțiune fusese inițiată cu omiterea termenului de prescripție, a constituit o încălcare a acestei prevederi. De asemenea, Curtea a constatat încălcarea Articolului 6 § 1 atunci când instanțele de judecată au examinat un recurs tardiv fără a oferi motive convingătoare pentru extinderea termenului pentru depunerea recursului (a se vedea *Melnic v. Moldova*, nr. 6923/03, §§ 35-44, 14 noiembrie 2006). La fel, ea a constatat în *Dacia S.R.L. v. Moldova* (nr. 3052/04, § 77, 18 martie 2008) că „înrautățirea unei situații juridice care a devenit irevocabilă datorită aplicării termenului de prescripție ... este incompatibilă cu principiul securității raporturilor juridice (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Popov v. Moldova* (nr. 2), nr. 19960/04, § 53, 6 decembrie 2005)”.

26. Revenind la circumstanțele prezentei cauze, Curtea notează că instanțele naționale au examinat o acțiune inițiată împotriva reclamantei cu referire la pretenții care în mod normal trebuiau să fie respinse din cauza expirării termenului de prescripție de trei ani (a se vedea paragraful 17 *supra*). Instanța de fond, care a fost unica care a răspuns argumentului reclamantei cu privire la turmentul de prescripție, a constatat că termenul de prescripție nu era aplicabil cauzei reclamantei conform articolului 276 CC (a se vedea paragrafele 11 și 17 *supra*). Guvernul a avut aceeași opinie.

27. Curtea notează că articolul 276 CC se referă la relațiile dintre o persoană care administrează bunurile altei persoane și persoana ale căror bunuri sunt administrate. Pe durata relației de administrare de această natură, termenul de prescripție nu se aplică în privința proprietății administrate. În prezenta cauză nu este disputat faptul că reclamanta nu era proprietar al apartamentului pe care ea îl închiria și că proprietarul real era Primăria mun. Chișinău (a se vedea paragraful 6 *supra*). Reclamant în cauza inițiată împotriva reclamantei a fost Întreprinderea Municipală pentru Gestionarea Fondului Locativ nr. 14 („ÎMGFL -14”). Așa cum sugerează numele ei, aceasta era o întreprindere creată de autoritățile municipale pentru administrarea fondului locativ. Aceasta este confirmat și de Regulamentul

aplicabil (a se vedea paragraful 18 supra), pe care s-a bazat Curtea Supremă de Justiție în decizia sa.

28. Este evident că articolul 276 ar fi direct aplicabil relațiilor dintre municipalitate, ca proprietar al fondului locativ, și ÎMGFL-14, care administra o parte a acestui fond. Cu toate acestea, Curtea nu observă cum această prevedere era relevantă relațiilor dintre ÎMGFL-14 și locatarul unui apartament administrat de această entitate în interesul municipalității. Reclamanta este locatar al apartamentului acesteia. Ea nu este proprietarul lui și, prin urmare, ea nu putea împuternici ÎMGFL-14 să administreze apartamentul, și nici ea însăși nu este administrator, odată ce ea nu este împuternicită de proprietar (Primăria mun. Chișinău) pentru a administra apartamentul. Nimic nu sugerează că ÎMGFL-14 și reclamanta ar fi ajuns la vreo înțelegere cu privire la administrarea apartamentului.

29. De asemenea, Curtea notează că instanța de fond nu a prezentat motive din care ea a considerat că articolul 276 CC era aplicabil prezentei situații. Atunci când, în contestațiile sale, reclamanta a solicitat instanțelor ierarhic superioare să verifice aplicabilitatea articolului 276 CC în situația sa, ele nu au răspuns în nici un fel.

30. Cu referire la argumentul Guvernului, potrivit căruia o altă dispoziție legală prevedea o excepție de la termenul general de prescripție și era aplicabil unor pretenții ale reclamantului, Curtea constată că instanțele naționale nu au făcut niciodată referire la o altă excepție, care respectiv nici nu s-a regăsit în deciziile luate în privința reclamantei. În asemenea circumstanțe, Curtea nu va examina un astfel de argument suplimentar prezentat la această etapă de către Guvern.

31. Reclamanta a invocat obiecția sa cu privire la expirarea termenului de prescripție în fața instanței de fond, așa cum prevede articolul 271 CC (a se vedea paragrafele 9 și 17 *supra*). Conform articolului 271, partea din acțiunea inițiată împotriva reclamantei cu privire la pretențiile legate de datoriile care datau înainte de trei ani de la data depunerii cererii de chemare în judecată împotriva ei ar fi trebuit să fie respinsă de instanțele naționale, așa cum s-a făcut în privința datoriei ÎMGFL-14 într-o altă cauză (a se vedea paragraful 19 *supra*). Cu toate acestea, instanțele de judecată au admis pretențiile integral.

32. Considerațiile de mai sus sunt suficiente pentru a permite Curții să concluzioneze că, prin acceptarea pretențiilor împotriva reclamantei, care au fost depuse după expirarea termenului general de prescripție și prin omisiunea de a oferi o explicație convingătoare cu privire la aplicarea excepției prevăzute la articolul 276 CC, instanțele naționale au încălcat dreptul reclamantei la un proces echitabil (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Ruiz Torija*, pre-citată, § 30).

33. În consecință, a avut loc o încălcare a Articolului 6 § 1 din Convenție.

II. ALTE PRETINSE ÎNCĂLCĂRI ALE CONVENȚIEI

34. De asemenea, reclamanta s-a plâns în baza Articolului 6 § 1 din Convenție că instanțele naționale au admis incorect pretențiile împotriva ei, ținând cont de starea deteriorată a apartamentului ei și de eșecul de a-i furniza servicii de bună calitate.

35. De asemenea, în baza aceleiași prevederi, ea s-a plâns că unul din judecătorii Curții Supreme de Justiție (S.M.) nu trebuia să examineze cauza ei, odată ce în anul 2000 ea l-a recuzat din cauza manifestării unei atitudini părtinitoare în privința ei și a fost ulterior înlocuit cu un alt judecător.

36. Ținând cont de toate materialele aflate în posesia sa, Curtea constată că aceste plângeri nu relevă nici o aparență de încălcare a drepturilor și a libertăților garantate de Convenție.

Prin urmare, această parte a cererii trebuie respinsă ca fiind nefondată, în conformitate cu Articolul 35 § 3 (a) și 4 din Convenție.

III. APLICAREA ARTICOLULUI 41 DIN CONVENȚIE

37. Articolul 41 din Convenție prevede:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a Protocoalelor sale și dacă dreptul intern al Înaltei Părți Contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă.”

A. Prejudiciul

38. Reclamanta a pretins 6000 de euro (EUR) pentru prejudiciul moral.

39. Guvernul a considerat că în lipsa încălcării vreunui drept garantat de Convenție, nu trebuia acordată nicio despăgubire. În orice caz, suma pretinsă era excesivă.

40. Curtea consideră că reclamantei i-a fost provocată o anumită frustrare în rezultatul încălcării drepturilor sale în baza Articolului 6 § 1 din Convenție. Pronunțându-se în echitate, ea îi acordă reclamantei 1500 EUR pentru prejudiciul moral.

B. Costuri și cheltuieli

41. Reclamanta nu a formulat pretenții în acest sens.

C. Dobânda de întârziere

42. Curtea consideră oportun ca rata dobânzilor de întârziere să fie stabilită conform ratei dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, majorată cu trei puncte procentuale.

DIN ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE,

1. *Declară* admisibilă plângerea în baza Articolului 6 § 1 cu privire la eșecul de a aplica termenul de prescripție, iar restul cererii inadmisibil;
2. *Hotărăște* că a avut loc încălcarea Articolului 6 § 1 din Convenție;
3. *Hotărăște*
  - (a) că Statul reclamat trebuie să-i achite reclamantei, în termen de trei luni de la data când hotărârea va deveni definitivă în conformitate cu Articolul 44 § 2 din Convenție, 1500 EUR (una mie cinci sute de euro), plus orice taxă care ar putea fi percepută, pentru prejudiciul moral, convertiți în lei moldovenești la rata aplicabilă la data transferului;
  - (b) că de la expirarea celor trei luni menționate mai sus până la executarea hotărârii, urmează să se achite o penalitate la sumele de mai sus, egală cu rata minimă a dobânzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană pe parcursul perioadei de întârziere, plus trei puncte procentuale;
4. *Respinge* restul pretențiilor cu privire la satisfacția echitabilă.

Redactată în limba engleză și notificată în scris la 3 septembrie 2019, potrivit Articolului 77 §§ 2 și 3 din Regulamentul Curții.

Hasan Bakırcı
Grefier adjunct

Egidijus Kūris
Președinte